

NAPREJ

Glasiló jugoslovanske socialno demokratične stranke.

Izhaja razen nedelj in praznikov vsak dan popoldne.

Uredništvo in upravnništvo v Ljubljani, Frančiškanska ulica šte. 6, I. nadst. Učiteljska tiskarna.

Naročnina: po pošti s dostavljanjem na dom za celo leto K 42.—, za pol leta K 21.—, za četr let K 1050, za mesec K 350. Za Nemčijo celo leto K 46, za ostalo tujino in Ameriko K 54.

Insarati: Enostopna petiti vrtica 30 v; pogojen prostor K 1.—; razglaš in poslane vrtica po 60 v; večkratne objave po dogovoru primeren popust. Reklamacije za list se poštnine proste.

Posamezna številka 20 vinarjev.

1. Republika ali monarhija.

Vse jugoslovanske stranke in tudi dinastija Karadžordževići stoje na stališču, da odloči bodočo obliko države konstituanta. Izreku konstituante se bodo pokorile vse politične stranke, hočejo se ji pa pokoriti tudi Karadžordževići sami.

Pod normalnimi razmerami bi to stališče, ki je edino pravo, obvarovalo mlado državo vsakega nepotrebnega razburjenja. Še le volilni boj za konstituanto bi sprožil vprašanje: republika ali monarhija — in vsaka stranka bi smela in mogla svoje naziranje kar najodločnejše zastopati.

Zivimo pa v nenormalnih razmerah. Čutimo vsi nujno potrebo, da se čimprej osnuje skupna vlada za celo Jugoslavijo, ker nam ne upadajo razorane razmere naznotraj, še bolj pa je potrebna skupna vlada z ozirom na laško invazijo.

Že pri tej priliki sestave skupne začasne vlade se je sprožilo vprašanje republike ali monarhije, čeprav gre v resnici le za začasno regentstvo, ki naj ga ima Aleksander.

Tudi to vprašanje je danes že rešeno in čeprav ni obveljal soc. dem. predlog glede direktorija, se socialisti vendar hočemo pokoriti sklepu večine zastopnikov jugoslovanskega naroda.

Dolžnost naša pa je, da razjasnimo vendar še naknadno nekatere okoliščine glede tega vprašanja, da ne bo v tej zadevi toliko slepomišljenja in nejasnosti.

Kako je sploh mogoče, da je vprašanje regentstva prišlo šele sedaj na dnevni red, ko imamo že tri tedne Jugoslavijo? Ali ne bi bilo primernejše in boljše, da bi bilo Narodno vijeće že takoj, ko je proklamiralo samostojnost SHS na teritoriju bivše monarhije, takoj izreklo, da se priklaplja Srbiji in Črnigori? Ali ne bi bilo za nas ugodnejše, ako bi bilo Narodno vijeće takoj izreklo, da smo z zgorajšnjim činom postali del ententine zavezniške države Srbije; slabo pa je bilo, da se je mislim celo o naši nevtralnosti nasproti ententi pisalo in govorilo.

Vzroka, da Narodno vijeće zgorajšnjega koraka ni takoj storilo, ne poznamo. Mislimo pa, da je temu kriva okolnost, da je naše osvobodilno delo bilo premalo pripravljeno. Agitirali smo sicer za Jugoslavijo, a priprav nismo izvršili nikakršnih in Hrvatje so se šele v zadnjem hipu odločili za SHS.

To je bila napaka, velika napaka in treba je, da socialisti že danes povdarimo, da krivda na tej napaki ne zadene nas! —

Monarhistična propaganda zadnjih dni operira posebno z dvema razlogoma: Prvič, pravijo monarhisti, ne moremo mi Srbom vsiljevati republike, ko sami niso voljni žrtvovati Petra, drugi pa, pravijo, je v sedanjem položaju mogoče le regentstvo Karadžordževićev, ako hočemo uspešno nastopiti proti Italiji. Pri tem namigavajo, da lahko le Srbi s Karadžordževići rešijo naše pokrajine pred Italijani.

Trditev, da so Srbi tako zelo zadovoljni s Karadžordževići je nedokazana. Vprašamo: kje je zastopnik srbskega naroda, srbska narodna skupščina? Zakaj se ona ne oglasi? Zakaj je Pašić ne skliče? Če bi ta izrekla, da je za ujedinjenje SHS le pod Karadžordževići, če ne pa, da raje odkloni skupnost z bivšimi avstrijskimi Jugoslavlani, še le tedaj bi morda bilo umestno govoriti o tem, da kdor je za združenje s Srbijo, mora akceptirati tudi srbsko dinastijo.

Pogrešamo tedaj pri rešitvi celega regentškega vprašanja srbske narodne skupščine in opravičeno smo mnenja, da Pašić dobro ve, zakaj, da se boji večine poslancev srbskega naroda. —

Dinastično vprašanje bi tudi imelo čisto drugačno obliko, če bi se glasilo: Le tedaj bodo Italijani izpraznili vse jugoslovansko ozemlje, ako vlada v Jugoslaviji dinastija Karadžordževićev. V tem slučaju bi se seveda tudi republikanci določili za manjše zlo in volili Karadžordževića. A taka ta stvar ni: Združitev s Srbijo in Črnogoro je za rešitev vprašanja laške okupacije sicer potrebna, a dinastija Karadžordževićev ne igra pri tem nikake vloge.

Zdelo se nam je potrebno zgorajšnje povedati, tembolj potrebno, ker se nam zdi monarhistična igra zelo nevarna: Na eni strani ne vemo prav nič, jeli je večina Srbov za svojo dinastijo, vemo pa prav dobro, da je skoro ves slovenski narod proti vsaki dinastiji. Kdor tega ne verjame, naj gre med ljudstvo; samo previden naj bo. Če bo govoril za monarhijo, ga bo ljudstvo pognalo.

Slovensko ljudstvo ni zato republikansko, ker smo ga morda socialisti ali pa celo klerikalci (ki, mimogrede omenjeno, doslej za republiko le pišejo) za republiko pridobili, ampak republikansko je, ker mu je vojska oči odprla.

n. n.

Kdo plača račune?

Mariborska »Straža« piše:

Vojna je povzročila strahovito škodo: na imetju, življenju in zdravju. In zdaj nastane vprašanje — kdo plača stroške? Seveda oni, ki so povzročili to vojno. To sta nemški in madžarski narod. Toda glavna krivca vendar nista ne nemški in ne madžarski narod, ampak oni, ki so v imenu teh narodov začeli to najstrahovitejšo vseh vojn, kar jih je že kdaj videl svet. To pa so predvsem: Hohenzollerji, Habsburžani, potem Tisza, Stürgkh, Berchtold itd., oziroma njih dediči. Ti ljudje so vsi mnogokratni, da, celo stokratni milijonarji in milijarderji. Habsburžan nadvojvoda Friderik je zaslužil samo z vojnim oderuštvom milijarde. Ali ne bi bila krivica, da bi ti ljudje, ki so spravili na milijone ljudi v bedo, nesrečo in na beraško palico, ostali nekaznovani? Ali ne bi zahteval že čisto navaden čut pravičnosti, da se za pokritje vsaj malega dela vojnih stroškov pritegnejo v prvi vrsti premoženja onih, ki so zakrivali to neizmerno gorje. In če že ne preje, naj se pritegnejo premoženja teh in njihov sokrivcev vsaj takrat, ko se bo reševalo vprašanje preskrbe vdov in sirot v vojni padlih ter vprašanje preskrbe vojnih invalidov. Kako pridejo nedolžni narodi do tega, da bi morali plačevati za grehe drugih. Kdor je grešil, naj dela tudi pokoro.

Proč z naslovi — le svobodni naziv „državljan, meščan“

»Pravo Lidu« piše: Svobodni državljani svobodne republike smo. Najčastnejši naziv nas vseh bodi odsilimal »državljan«! Pri nas ne bo niti viteških niti podobnih naslovov. Ne potrebujemo kraljev, ne knezov, ne grofov, ne baronov, ne ekselenc, ne milostivih gospodov in gospa, ne veleblagorodnih in podobnih, za naše današnje razmere ni več primerno »kis d' Hand« in drugo klanjanje. Vsak bo izvrševal svojo nalogo in bo delal po svojih zmoglostih in splošni potrebi na mestu, kjer bo lahko najboljše razvijal svoje moči in znanje, toda pred republiko, zakoni in javnostjo bomo pa enakovredni državljani. Čehoslovaki v Franciji so nam pridobili samostojnost in spoštovanje pred ostalim svetom. Demokratizem, ki je vladal v njih vrstah, si ni pridobil zadnje pohvale. »Bratje« so se nazivali vojaki med seboj, tudi častniki in vojaki so se zvali tako; njih pozdrav je bil: »Na zdar!« In tako disciplinirana vojska je vršila občudovanja vredne čine. Državljan

bodi naš predsednik, državljani uradnik, h kateremu pojdemo v urad, državljani naš predstojnik v tovarni in delavnici. Državljanika bodi naša službodajalka, doslej »milostiva«. »Na zdar!«, »dobro jutro«, »dober dan«, ozir. »dober večer« naši pozdravi. Odstranimo vse bedaste navade klanjanja in poniževanja! Prav. Toda kdaj se nauče meščani teh enostavnosti? Poznamo čase pred vojsko!

Politični pregled.

= **Za rešitev narodnostnega problema.** Kakor se poroča, se prepusti definitivna uređitev narodnostnega problema Avstroogrške državnopravni specialni komisiji, v katero bodo povabljeni za Avstrijo prof. Lammasch, Fran Klein in prof. Redlich; za Čeha dr. Kramář in za Jugoslavo dr. Korošec.

= **Izvoz iz Julijske Benečije prepovedan.** Trst, 25. nov. (K. u.) Glasom naredbe od 22. t. m., razglašene v današnjem uradnem listu, je tukajšnji guverner prepovedal izvoz živil in kakršnegakoli drugega blaga iz ozemlja Julijske Benečije v ozemlja bivše Avstroogrške. Kdor ravna proti tej prepovedi, bo postavljen pred vojno sodišče in kaznovan z vojaškim zaporom.

= **Kako nas rešujejo ameriške čete.** Trst, 25. nov. (K. u.) Tukajšnji socialno demokratični list »Laboratore« prinaša privatno vest iz Rima, ki pravi: Slovanski listi objavljajo vest, da pridejo v Kormin, v Gorico in Trst ameriške čete. Iz kompetentnega vira doznajemo, da so te čete uvrščene v italijansko armado in da stojijo pod italijanskim poveljstvom, torej nimajo nobene posebne misije. So Amerikanci, ki so se bojevali ob Piavi skupno z Italijani in ki skupno z njimi gredo pozdravljati Trst, Istro in Goriško.

= **Češke čete se vračajo z zapadne fronte.** Češki korespondenčni urad javlja: Na povratku z zapadne fronte v Prago se nahaja bivša avstro-ogrška divizija št. 106. obstoječa iz črnovojniških pešpolkov št. 6, 25, 31, 32. Moštvo teh polkov je večinoma češke in poljske narodnosti. Na poti proti Renu so dospeli do mesta Mannheim. Povsod sprejemajo bivše avstro-ogrške čete zelo prijazno ter jih mestoma celo pogoste. Nikjer ni opaziti kakega narodnega sovraštva, čeprav ima moštvo češke zastave in kocarke.

= **Italijani na Tirolskem.** Inomost, 25. novembra. (K. u.) Danes se je objavil dvojezični razglas italijanskega vrhovnega poveljnika v Inomostu generala Cataneona, ki se glasi: Po členu četrtem pogojev za premirje, sklenjenemu med entento in Avstroogrsko, je odredilo italijansko vrhovno armadno poveljništvo zasedbo nekoliko strateških točk v Inski dolini, med temi tudi mesto Inomost z okolico. Z izvršitvijo zasedbe je poverjen divizijski poveljnik general Hanibal Cavaliere Rofi. Le-ta je ukazal, da se določijo nadaljne modalitete zasedbe in da se odredi vse potrebno za vzdrževanje javnega miru. Meščanstvo se pozivlja, vzdržati v svojem lastnem interesu mir in red.

= **Francoska komisija v Budimpešti.** Ogrskemu vojnemu ministru so sporočili, da pošljejo v Budimpešto 12 člensko komisijo pod vodstvom francoskega podpolkovnika Vixa. Naloga te komisije je, pogajati se z ogrsko vlado o vprašanjih dne 13. t. m. sklenjene vojne konvencije (premirna pogodba). Ogrska vlada je nato odposlala tudi komisijo, ki jo vodi minister Linder. Le-ta bo predložila francoski komisiji tudi zbrane podatke, ki se nanašajo na kršitev premirne pogodbe po Srbih, Čehih in Rumunih.

= **Iz Nemške Avstrije.** Dunaj, 23. nov. (K. u.) Državni svet je danes razpravljal od

Najvišjega sodnega dvora podani predlog o polajšilu, oziroma izpregledu kazni v 46 primerih. Med njimi sta dva primera smrtno kazni (Aleksander Hirth in Rosa Hala), ki se je premenila v dosmrtno ječo. Kabinetni svet je sklenil smernice za začasno obravnavanje nekaterih vprašanj, ki se tičejo državnih uslužbencev. Glasom sklepa se sme obljuba Nemškoavstrijski državi zahtevati samo od uslužbencev nemške narodnosti. Civilni uslužbenci bivše avstrijske države, ki so nemške narodnosti in službujejo na ozemlju Nemške Avstrije, se po storjeni obljubi sprejmejo v nemškoavstrijsko državno službo. Uslužbenci, ki so prekorčili 60. starostno leto in ki imajo pravico do popolne pokojnine, se imajo takoj dejati v pokoj. Zaposleno ne sme biti večje število osebja, nego ga je treba za kritje resničnih potreb. Osebe, ki doslej še niso bile v civilni državni službi, naj se za sedaj praviloma ne nameščajo. Končna ureditev razmerja prej avstrijskih državnih uslužbencev nemške narodnosti zunaj nemškoavstrijskega ozemlja se določi na podlagi meddržavnega sporazuma. Oni nekdanji avstrijski državni uslužbenci nemške narodnosti zunaj nemškoavstrijskega državnega ozemlja, ki so bili prisiljeni zapustiti javno službo, se lahko na svojo prošnjo porabijo v nemškoavstrijski državni službi. Končna ureditev razmerja nekdanji avstrijskih državnih uslužbencev nemške narodnosti na nemškoavstrijskem državnem ozemlju je pridržana meddržavnim pogajanjem. Državni uslužbenci na nemškoavstrijskem ozemlju, ki ne pripadajo Nemški Avstriji in ki za začasno porabo v službi ne prihajajo v poštev, se morajo nemudoma odpustiti, njihovi dejalnostni prejemki se jim ustavijo. Za plačevanje teh uslužbencev veljajo začasno načela vzajemnosti. Ako se ni določilo drugače, prejmejo ti uslužbenci prispevke v višini v sistemu določenih plač. Od prejema prispevkov izključeni so uslužbenci, ki službujejo drugi državi. Da se uredi izplačevanje pokojnin, se bodo v najkrajšem času sklicala meddržavna posvetovanja.

= Ententa nastopa proti ruski republiki. List »Helsingin Sanomat« je izvedel baje od nekega ententnega diplomata, da se pripravljajo proti boljševizmu na Ruskem obširne odredbe. 700.000 vojakov Anglije, Francoske in Italije, ki so bili na solunski fronti, prodira skozi Rumunijo proti Moskvi. Besarabske čete korakajo proti Odesi, na drugi strani proti Kijevu. Glavne sile teh okupacijskih čet se zbirajo pod vodstvom generala Berthelota v Rumuniji. Boljševiki bodo na ta način kmalu od vseh strani obkoljeni. Japonci stoje za Uralom, med tem ko stoje Angleži na mürmanskem ozemlju. Pričakovati je na vzhodu odločilnih dogodkov.

= Tudi v bodoče le oborožen mir? Londonski »Daily Telegraph« poroča iz Newyorka: Vkljub govoricam o omejitvi oboroževanja v zvezi z ustanovitvijo zveze narodov je mornariški tajnik Daniels včeraj v mornariški komisiji zbornice reprezentantov zahteval, da se izvede program brodovja za dobo prihodnjih treh let. Rekel je, da bi Zedinjene države s tem skoraj dosegle Anglijo. Dogodki zadnjih treh let so preverili odgovorne osebe Amerike, da je pomorska sila zmagała.

= Ententa odklanja nemške proteste. Pariški »Matin« piše, da je maršal Foch izjavil enkrat za vselej, da se na proteste nemške delegacije in prošnje nemške komisije za prekrbo prebivalstva z živili ne bo oziralo. Ta odločitev velja tudi za vse nadaljne korake od strani Nemčije. List pristavlja k temu, da bodo koraki nemškega državnega tajnika Solfa, ki jih je ukrenil v Haagu, brezuspešni. Vlade aliranih držav ne bodo nikdar dovolile, da bi se izpremenili mirovni pogoji.

= Vse je proti sovjetski Rusiji. Socialistična »Politiken« prinaša povodom ostrih napadov proti vladi in ententi, vest, da hočejo tudi skandinavske države prekiniti diplomatske odnose s sovjetsko Rusijo. — Naj posamezne vlade še tako rujejo proti ruskim sovjetom, socialistično delavstvo vsega sveta stoji trdno in odkrito na njihovi strani in bo odgovorilo na vsak dejanjski napad proti delavski republiki tako, kakor bo to potreba.

= Zahteva nemških vojaških svetov. Izvrševalni odsek nemškega (rajhovskega) delavskega in vojaškega sveta se bavi s sestavo nemške socialistične armade. Armada bo sestojala iz moštva in voditeljev, ki jih bo izvolilo moštvo samo. Skupščina vseh vojaških svetov v okolišju Hamburga je sprejela resolucijo, v kateri pravi: Skupščina vseh vojaških

svetov v hamburškem okolišju stoji na stališču popolne enotnosti in skupnega delovanja proletariata, da bodo mirovni sklep, ljudska prehrana, kakor tudi obnovev nemškega narodnega gospodarstva zgrajeni na socialistični podlagi in bo storila vse, da ne bo mogoče izpodkopavati stališče socialistične revolucije vlade šestih ljudskih pooblaščenecv v Berlinu.

= Začetek mirovnih pogajanj. »Echo de Paris« poroča: da je pričakovati na podlagi mirovnih preliminarjev koncem januarja začetek mirovnih pogajanj in da bo padla odločitev o mirovnih točkah že pred koncem februarja.

= Za Ebertovo vlado. Krefeld, 25. nov. (K. u.) Wolffov urad poroča: V telegramu poverjenikom v Berlinu se poroča, da sta delavski in vojaški svet v Krefeldu in četrti armada sklenila, podpirati vlado državnega kanclerja Eberta. Zahteva se takojšnja sklicanje Narodne skupščine.

= Papež želi na mirovna pogajanja. Katoliški list »Tijds« poroča: Papež je sporočil aliranim vladam, da se želi udeležiti mirovnih pogajanj.

Nedeljski shodi jugoslovanske socialne demokracije.

Shod v Mariboru. Shod jugoslovanske socialno demokratične stranke v nedeljo, dne 24. t. m. je bil zelo dobro obiskan. Poleg slovenskih socialnih demokratov so se shoda udeležili tudi nemški sodrugi, veliko železničarjev jugoslovanske železničarske organizacije in precej drugega mariborskega prebivalstva. Shodu je predsedoval sodr. Iv. Favaj, zapisnik je pisal sodrug Ferdo Dobravc. — Poročala sta sodruga Korun in Kopač iz Ljubljane. Prvi je obširno utemeljeval od izvrševalnega odbora predlagane resolucije, drugi pa je govoril s posebnim ozirom na železničarje, ki so tvorili pretežno večino poslušalcev, o dolžnosti delavstva v bodoči državi. Zahvalil se je tudi v imenu poverništva za promet železničarjem za njihovo nadvse požrtvovalno službovanje v preteklih tednih in pozval posebno tudi nemške sodruge železničarje, da vrše svojo službo kakor dosedaj tudi za naprej, kajti jugoslovanski državni primanjkuje lastnih železničarjev in bi ustavitve dela od strani nemških železničarjev pomenjalo onemogočenje prometa v severnem delu naše države. Nemških sodrugov, ki vrše vestno svojo službo, ne bo nihče provociral in žalil v njihovem mišljenju, kakor se to tudi doslej ni zgodilo. Ohranijo naj mirno kri in naj se ne dajo vznemirjati po nemško-nacionalnih provokacijah. Za poročevalcema so govorili še: G. Jarh v imenu jugoslovanskih železničarjev, ki je izjavil, z ozirom na poročilo sodruga Kopača, da se sestavi v Mariboru samostojna jugoslovanska socialno demokratična politična organizacija in pa s 1. januarjem 1919 tudi za vso našo državo samostojna strokovna železničarska organizacija, da hočejo člani jugoslovanske železničarske organizacije, ki so vsi socialisti, vstopiti v vrste jugoslovanskih socialno demokratičnih železničarjev. G. urednik Žebot je pozdravil shod v imenu N. S. v Mariboru, istotako tudi g. Rozina, oba sta zahtevala obenem pojasnila radi vstopa nemških socialnih demokratov v mariborski občinski svet. S. Brezovšek iz Celja je pozdravil shod v imenu socialne mladine, bivši minister dr. Zolger pa je, kot slučajni gost na shodu, pozdravil in slavlil trezno in premišljeno delo slovenskega delavstva za ureditev naše mlade države. S. Kopač je pojasnil nato vprašanje vstopa nemških socialnih demokratov v mariborski občinski svet. Omenjal je predvsem, da za ta korak ni odgovorna jugoslovanska socialno demokratična stranka, ker so nemški sodrugi politično posebej organizirani in jim do končne ureditve meja naše države Jugoslovanska socialno demokracija ne more dajati nikakih direktiv. — Jugoslovanska socialno demokratična stranka pa stoji tako glede Maribora, kakor tudi glede Celovca na stališču, da morata ti dve mesti pripasti jugoslovanski državi. Predlagane resolucije je shod nato enoglasno sprejel. — V Mariboru, kakor sploh na celem Slovenskem Štajerskem in Koroškem, čaka stranko še obilo dela. Treba bo organizirati na novo doslej še neorganizirano slovensko delavstvo, ampak poskrbeti bo tudi treba, da se doslej pri nemških sodrugih politično organizirani slovenski delavci pritegnejo naši organizaciji. Razmere kakor so bile pred vojno, se morajo temeljito spremeniti. Da bo pa to delo izvršiti mogoče, rabi stranka delavskih moči in agitatorjev. Naj bi slovenski inteligenti — socialisti teh krajev nemudoma stopili na polje političnega strankarskega dela!

Borovnica. Nedeljski shod pri nas je uspel jako lepo. Vršil se je ob 10. dopoldne v gostilni g. Cerka. Shodu je predsedoval sodrug Mekina. O dnevnem redu je govoril sodrug Zorja in sodrug Oblak, ki sta oba utemeljevala zahteva delavstva in razpravljala o političnem položaju. Resolucije so bile ob velikem odobravanju soglasno sprejete. Shod je trajal dve uri. Med udeleženci je veliko zanimanje za socializem in borov-

niško delavstvo je pripravljeno, da se bori do skrajnosti za v resolucijah navedene zahteve.

Križe pri Trzliču na Gorenjskem. V nedeljo, dne 24. t. m. smo imeli tu lepo obiskan javni shod, katerega se je udeležilo ne le delavstvo, temveč tudi kmetiško prebivalstvo. Sodrugi Prepeluh je razložil sedanjí politični položaj ter je nato razvil gospodarski in socialni program sedanjosti. Ljudstvo je pazljivo sledilo govorniku in mu pritrjevalo. Znana naša resolucija je bila soglasno sprejeta. Po shodu se je izrazila želja, da bi se taki poučni shodi večkrat prirejali in sicer ob nedeljskih popoldnevih. Organizacija lepo napreduje, zlasti vsled zaslug sodruga J. Oblaka.

Tržič. V nedeljo popoldne se je vršil shod socialistične stranke, ki je bil tako številno obiskan kakor doslej še nobeden v Trzliču. V poldrugo uro trajajočem govoru je sodrug Prepeluh natančno razložil sedanjí politični položaj države SHS, ter je nato do posameznosti razvil socialni in gospodarski program delavnega ljudstva na Slovenskem. Kljub silni gneči so ljudje mirno in pazljivo sledili govoru, ki je jasno in jedrnat orisal naloge države do delavnega ljudstva ter razložil velikanski pomen gospodarske, strokovne in politične organizacije ljudstva. Ljudstvo je burno pritrjevalo, ko je govornik razložil nuno potrebo takojšnega **ujednjenja vsega jugoslovanskega ozemlja** v enotno državo, z eno samo vrhovno vlado. Naše načelno stališče, da bodi ta nova država SHS **socialna republika** je shod odobril z živahnim zadovoljstvom. Velikansko pa je bilo navdušenje za naš gospodarski program, da se ima državno organizovati ves uvoz in izvoz blaga, zapleniti veleposredstva in v produkcijo uvesti delavsko kontrolo. Govornik je naglasil načelo, da je le tisti socialno upravičen lastnik zemlje, ki jo tudi sam obdeluje; vsa druga zemljiška lastnina pa, ker omejuje večjo socialno blaginjo, neupravičena. Ves gospodarski program, ki ga bo rešiti v novi državi se deli v dva glavna dela: v rešitev delavskega in v rešitev kmetijskega vprašanja. Kmetiška odveza iz leta 1848. se mora izvesti do konca. Socialni program delavstva pa se mora **nemudoma izvršiti**. Najprej bo izvesti splošno socialno zavarovanje za vse, ki živijo od dela, tudi za malega kmeta, tzv. bajtarja in hišarja. Natančno je govornik orisal pomen zavarovanja zoper brezposelnost, za slučaj bolezni, nezgod, zavarovanja za dojenčke in revne matere. Končno je naglasil govornik tudi naloge delavnega ljudstva: delo za in v organizacijah! Brez tega ne moremo dočakati in doseči boljšo bodočnost, večjo socialno pravičnost. Shod, kateremu je predsedoval sodrug Snoj, je končal ob splošni vzhičenosti, prinesel je nove misli med ljudstvo in zaupanje v bodočo bližnjo zmago. Mnogo ljudi je moralo oditi, ker niso dobili več prostora na zborovališču.

Celje. Nedeljski javni shod je bil ogromno obiskan. Velika dvorana in predvorana pri »Zelenem travniku« sta bile natlačene ljudstva. Shod je otvoril sodrug **Vrečko**, v predsedstvo so bili izvoljeni sodrugi **Valle Ivan** za predsednika in **Orosel Vinko** in **Josip Gorjanc** zapisnikarjem. O dnevnem redu je poročal sodr. **Petejan**, kateri je med burnim odobravanjem pojasnil stališče delavstva napram Jugoslovanski državi. Za njem sta govorila ss. Streicher in Leskovšek v nemškem jeziku in slednji sodr. Vratnik, ki je priporočal razširjenje našega dnevnika »Napreja«. Predlagana resolucija je bila enoglasno sprejeta. Klakar je sodr. Valle zaključil impozantni shod z živjo klicem na **mednarodni socializem** in na **Jugoslovansko soc. republiko**.

Štore. V nedeljo dopoldne se je vršil pri nas dobro obiskan shod, kateremu je predsedoval sodr. Poteš, poročal je sodr. Petejan, ki je v daljšem govoru orisal sedanjí politični, gospodarski položaj, kakor tudi pravice in dolžnosti, ki jih ima delavstvo napram Jugoslovanski državi. Pojasnjeval je razne zahteve, ki so v naši resoluciji. Govornik je žel za svoja izvajanja burna odobravanja.

Pismo iz Zagreba.

Zagreb, 20. novembra.

Kaj mislite Slovenci o nas Hrvatih, kadar čitate naše zagrebške dnevnike, menda ni, da bi vas povpraševal. Povem le toliko, da današnji Zagreb ni nič drugega, kar je bil predvojni in medvojni Zagreb. Zdi se mi, kakor bi bili napravili naši dnevni časopisi ob svoji ustanovitvi naslednjo pogodbo: Glavna naša naloga je, da služimo domovini s tem, da drug drugega blatimo, da se osebno reklamo, da razdvajamo in slepimo javno mnenje in da storimo vse, kar bi moglo rušiti narodno disciplino ter ustvarjati jasne pojme. Kdo naj se orientira v kaosu, ki ga servirajo ti žurnalisti in »narodni« politiki v svojih listih? Kdo naj presoja po teh listih hrvatsko javno mnenje v najvažnejših stvareh in vprašanjih? In bilo je vedno tako. Dokler še nismo bili narodno svobodni, je bilo med našimi meščanskimi strukami vse polno političnih problemov: Nekateri so prisegale na integriteto Ogrske, druge so hodile pod patriotsko zastavo samostojne Hrvatske, tretje so sklepale koalicio s Srbi in le majhen del se je upal spričo železnega madjarskega birokratizma sanjati o zedinjenju jugoslovanskega naroda. Edino hrvatski socialisti so

bili oni, ki so imeli v svojem programu idejo demokratske jugoslovanske države.

Večina hrvatskega dnevnega časopisa piše za monarhijo, dočim del — molči, ali pa daje med vrsticami brati, da je simpatičen republikanski formi. Ker vse, kar se piše tu o republiki ali monarhiji, ima v mislih le formo jugoslovanske države, o ustavi, kakšna naj bo v tej državi, ne izpregovore besede. In to je vendar glavno vprašanje pri razpravljanju, kako naj bo naša država urejena. Ali naj bo ustava demokratska, ali pa ostani birokratska, kakor je bila v stari Avstroogrski. Ako bi imeli naši dnevniki to načelo pred očmi, bi danes sploh ne debatirali toliko o tem, da bodi Jugoslavija monarhija zato, ker »so nas Srbi osvobodili« in jim moramo biti zaradi tega hvaležni, njim kakor tudi njih kralju, oziroma da bodi Jugoslavija republika zato, ker utegnejo sicer Srbi imeti nad Hrvati in Slovenci hegemonijo. Toda vtis imam, da agitirajo monarhisti proti republikancem iz enostavnega razloga, da jim opotirajo in obratno, ali pa zato, ker jim je ena forma simpatičnejša od druge.

Jasnosti torej ni nikjer. Ravno nasprotno! Kaj si je izmislil članek »Hrvatske Države«? Doslovno pravi tako-le: »Različna oblika (države) ne izključuje enotnosti države Hrvatov, Srbov in Slovencev nasproti inozemstvu. Ako se nikjer nimajo realne unije med kraljevino in republiko, ne dokazuje, da je ne bi moglo biti med nami. Ali moramo vse kopirati?! Ali ne bi mogli nuditi v tem svetu primer, vzor, original?!...« O taki originalni naivnosti, ki ni vredna pametnih besedi, molčim. »Novosti«, ki so bile še med vojno habsburško monarhično glasilo, in ki so kolikor mogoče hujšale proti Petru, so naenkrat postale ultrajugoslovanske. Pač je časopisje edino v tem, da je treba varovati enotnost države, ko pa pride na vrsto vprašanje o enotni vladi za celo ozemlje SHS, je že zopet prepričan. Le sem in za se oglašajo glasovi, ki opozarjajo na nevarnost italijanskega zasedanja jugoslovanskega ozemlja in na paševanje madjarskih oblastnikov in zdvajanih band v Medžimurju. Čudno je pri vsem tem, da o vseh teh aktualnih vprašanjih molči hrvatska omladina, književniki in tisti prosvetni krogi, ki bi utegnili vzeti iniciativo in odvesti javno mnenje iz boja fraz in klevet.

V nedeljo, 18. t. m. je imel sodr. Vitomir Korač v Zagrebu predavanje o »Nalogi žene«, ki ga je priredil na prošnjo ženskega demokratskega društva. V lepem govoru je omenil, da je v novi dobi žensko vprašanje med najvažnejšimi vprašanji in da je zahtevala emancipacija, ki je bila glas kulturnega sveta, predvsem gospodarski in moderni razvoj žentstva. Priti je morala vojna, da so se pokazale vse vrednote in sposobnosti žene. Žensko vprašanje je v veliki meri tudi moško vprašanje. Cilj žene v novi državi gre za tem, da postane enakopravna z moškim. In ko bo treba novo jugoslovansko državo urediti, bo morala sodelovati pri tem tudi jugoslovanska žena. Pri točki o uredbi naše države je govornik naglasil, da je glavno vprašanje to, kakšna bodi njena ustava, a ne, kakšna bodi njena oblika. Vprašanje monarhije in republike ne smemo smatrati za srbsko ali hrvatsko vprašanje, marveč to bodi vprašanje celega naroda. Kralj Peter je sicer ustavni vladar, tak utegne biti tudi njegov sin Aleksander, toda vprašanje je, kakšni bodo bodoči vladarji. So ljudje, ki so se nekada hlinili ne le habsburžanom, marveč tudi njihovim slugam, dočim so danes največji republikanci, pa le zato, da republiko kompromitirajo in najdejo svoj profit. Nato se je izrekal govornik za ločitev cerkve od države in obljubil ženstvu, da bo imelo pri boju za svoje pravice vedno zaščito in pomoč od strani socialnih demokratov.

S strani zagrebskih trgovcev se je zapričela akcija po zvezi vseh jugoslovanskih trgovcev, in govori se, da bo »Savez jugoslov. trgovaca« v kratkem ustanovljen. — V Zagreb je prispel zastopnik češkoslovaške države urednik Emil Zimek, ki je sprejel funkcijo češkoslovaške konzula v Zagrebu. — Ako še omenim, da je Zagreb brez premoga in drv, sem na kratko očrtal razmere, v katerih danes Zagreb živi.

Dnevne vesti.

— **SHS ali Jugoslavija?** Ni nesrečnejše oznake za našo državo, kakor SHS. Zapisati se dajo te tri črke sicer hitro, izgovarjaš pa jih pol ure — ne glede na to, da ne veš ali so Srbi ali Slovenci prvi S! Pa ne samo to: SHS je znak, ki izraža, da Jugoslavi nismo en narod, ampak trije narodi, SHS se nam zdi kakor geslo onih, ki hočejo separatističen federalizem in ki hočejo povdarjati plemensko razliko v Jugoslaviji. Za enkrat je SHS seveda oficijelno ime. Upamo pa, da se pri končni ureditvi naše države SHS odpravi in država imenuje Jugoslavija!

— **Uradni list Narodne vlade SHS v Ljubljani.** Danes je izšla 13. številka.

— **Za prehrano v slovenskih deželah.** Kakor se iz Beograda poroča, sta dospela tje kaj Adolf Ribnikar in Milan Kramer, da stopita v stik s srbskimi upravnimi

oblastmi glede prehrane in preskrbe z živili slovenskih dežel. Pogajanja so imela ugoden uspeh. V soboto ju je sprejel prestolonaslednik Aleksander, ki se je izredno zanimal zlasti za gospodarske razmere v naših krajih in je obljubil, da bo Srbija zastavila vse svoje sile, da se čim najpreje preskrbi slovensko prebivalstvo z vsemi potrebnimi živili.

— **Rožek v slovenskih rokah.** Kakor poročajo »Freie Stimmen«, so danes jugoslovanske čete zasedle Rožek. Osvojili so ga v popolnem redu.

— **Slovenskih sirot iz Primorja** je v taborišču v Wagni še 37 dečkov in 28 deklic pod 14 leti. Štajerska deželna vlada priganja, da se jih spričo pomanjkanja živil in kuřiva čim prej prevzame semkaj. Kdor bi želel kakega otroka vzeti za svojega ali v rejo, naj to neutegoma sporoči poverjeništvu za socialno skrb v Ljubljani (na sodišču).

— **Kje je zborovalna svoboda?** Okrajno glavarstvo v Kranju je prepovedalo javen shod v Škofji Loki z motivacijo, da je bil shod prekasno naznanjen v smislu zak. § 13 iz leta 1867. Vprašamo Narodno vlado, ali misli dati zborovalno svobodo ali ne, ker drugače si jo bomo sami vzeli.

— **Se vedno v policijski Avstriji?** Na nedeljski shod v Trziču je poslalo okrajno glavarstvo v Kranju svojega uradnika in četo orožnikov s stotnikom na čelu. Poleg tega je bila pripravljena tudi domača orožniška posadka 12 mož. To je ljudstvo razburilo in sodrug Prepeluh je moral pomirjevalno vplivati. Shod se je izvršil v najlepšem redu in miru, kakor se spodobi za organizirane ljudi. To vladno izzivanje ljudstva je bilo popolnoma odveč in ljudje so upravičeno vzklikali: Ali je to svoboda? Proč s policijsko Avstrijo, ki še vedno živi v komaj osvobojeni domovini!

— **Društvo finančne straže za Kranjsko** vabi vse slovenske izvenkranjske tovariše, da sporoče čim preje svoje naslove društvu predsedniku Antonu Česniku, pregledniku v Mengšu.

— **Popravek.** V poročilu o »Predavanju o Amerikancih«, ki smo ga priobčili v sobotni številki se je vrnila poročevalcu neljuba pomota. Popravljamo jo v tem smislu, da Wilson ni republikanec, marveč se prišteva demokratski stranki.

— **Hrvatsko socialistično glasilo »Pravda«** je preimenovalo svoje ime v »Sloboda«, pod katerim je svoj čas že izhajalo, pa se moralo vsled pritiska vojnih razmer prekrstiti v »Pravdo«. List je dobil tudi novega urednika, kar se je izvršilo na podlagi strankinega sporazuma.

— **Nove uniforme za jugoslovansko vojsko.** Zagrebška vlada SHS izda v kratkem naredbo, ki uvede nove uniforme za jugoslovansko vojsko. Pri tej uniformi bodo seve odstranjene avstrijske oznake, v ostalem pa bo podobna srbski vojaški uniformi. Zagrebški častniki že nosijo nove uniforme.

— **»Croatia«** je vseskozi domača zavarovalnica, ustanovljena leta 1884 od bratske mestne občine Zagreba. Z ustanovitvijo glavnega zastopstva za Kranjsko, Štajersko in Koroško v Ljubljani, razširja »Croatia« svoje delovanje na slovenskem ozemlju in postaja s tem prava jugoslovanska zavarovalnica. Upati je, da bodo vsi stanovi slovenskega naroda z največjo simpatijo vsestransko podpirali ta naš zavod in mu dajali prednost pred tujimi zavarovalnimi društvi.

Umetnost in književnost.

Iz gledališke pisarne. Danes zvečer ob pol 8. se ponovi za abonement »C« v Ljubljano jo dajmo in »Nemški ne znajo«. — V sredo ob pol 8. zvečer za abonement »B« opereta »Michujevi hčerki«. — V četrtek, dne 28. t. m. popoldne ob 2. je druga klasična predstava »Hamlet« samo za dijake izven abonementa. Zvečer se ponovi »Namišljeni bolnik« izven abonementa ob 8. uri. — V petek ostane gledališče zaprto. — V soboto, ob pol 8. zvečer opereta »Michujevi hčerki« za abonement »C«. — V nedeljo popoldne ob pol 3. izven abonementa »V Ljubljano jo dajmo« in »Nemški ne znajo«, zvečer ob pol 8. »Laterna« izven abonementa.

— **»Demokracija«, št. 19 — 22,** je že dotiskana. Uprava je še ni razposlala, ker so bile doslej poštna razmere precej zmedene. Koncem tega tedna pa razpošljemo to številko. Vse, ki so v zadnjih tednih izpomenili svoje naslove, prosimo, da nam takoj sporoče svoje nove naslove. — Uprava »Demokracije« v Ljubljani.

Shodi.

Ustanovni zbor podružnice izobraževalnega društva »Svobode« za Šiško se bo vršil danes ob 7. uri zvečer v gostilni »pri Štrnu«. Na zboru poroča sodružica Štobiljeva.

Zadnje vesti.

Svoboda tiska in zborovanja v Jugoslaviji.

Zagreb, 25. novembra. Avstrijski zakonik o shodnem, o društvenem pravu in o kolportaži so s sklepom v včerajšnji vladni seji odpravljeni. Natančno besedilo nove odredbe prinesemo jutri. Kolportaza je prosta. Prvi čir naše vlade! — Sodrug Anton Kristan je že pred 14 dnevi stavil te predloge, a so bili takrat odklonjeni; pred 8. dnevi jih je zopet ponovil; bili so sprejeti in včeraj je poverjenik za notranje zadeve predložil tozadevno naredbo, ki se je soglasno sprejela.

Delavski shodi v Zagrebu.

Zagreb, 25. novembra. V nedeljo 24. t. m. se je vršil v »Helios Kino« velik delavski shod, na katerem so poročali o zahtevah delavskega ljudstva in o jugoslovanski državi sodruga Vitomir Korač iz Zagreba, Anton Kristan iz Ljubljane ter Živko Topalović iz Beograda. Izvajanjem govornikov se je neprestano burno pritrdjevalo. Sprejela se je resolucija, ki povdarja delavske zahteve v sedanjih dobi. — V soboto 23. t. m. zvečer se je vršil v hotelu Royal v Zagrebu shod Delavskega sveta za Zagreb in okolico. Govorila sta ss. Živko Topalović in Anton Kristan o dolžnostih in nalogah delavskega razreda. Shod je končal pozno v noči. — V sejah Narodnega vjeća nastopajo naši sodrugi kot enotna soc. dem. frakcija. Sodrug Topalović pride v kratkem v Ljubljano.

Južna Štajerska v slovenskih rokah.

Maribor, 25. novembra. Srbske čete in oddelek 17. pešpolka so danes zasedle Spielfeld. V naslednjih dneh zasedejo jugoslovanske čete celo slovensko Štajersko.

Jugoslovanske čete zasedle Maribor.

Maribor, 25. novembra. Jugoslovanske čete so zasedle vse urade in vzele v posest tudi pošto. Kralikovo tiskarno, kjer izhaja »Marburger Zeitung«, stražijo srbski vojak. Vojaško poveljstvo je dalo aretirati znana nemška hujšaka dr. Mravlaka in Suppanž. Nadporočnik, ki je bil težko ranjen, ker se je branil dati orožje, se imenuje Pugl. Prenesli so ga v bolnico, kjer je že umrl.

Srbske čete v Spielfeldu.

Gradec, 26. novembra. (K. u.) Včeraj ob 7^{1/4} zjutraj je prišlo v Spielfeld približno 250 Srbov in so zasedli postajo in železniški most. Pozno popoldne je sledilo 500 mož jugoslovanskih čet. Njihov poveljnik je izjavil, da je to zasedbo izvršil iz vojaških razlogov in z ozirom na to, da se vzdrži mir in red. Poštni, občinski in postajni urad morejo nemoteno nadaljevati svoje delovanje. Zandarmerija je bila razorožena. Vkorakanju Srbov so se zjutraj hoteli upirati v Spielfeldu se nahajajoči nemški vojak; opustili so pa to namero vsled sovražne premoči. Prišlo je le do neznatnega streljanja. Tudi vojaško nižjo realko v Strassu je včeraj dopoldne začasno zasedel del srbskih čet, pa je kmalu odšel, ko se je izvedelo, da je poslopje zasedel pomotoma. Častnikom so vrnilo orožje. Kakor se z vso gotovostjo zatrjuje, bodo Jugoslavi zasedli vso železniško progo Spielfeld-Radgona-Ljutomer.

Slovenska Koroška v jugoslovanskih rokah.

Celovec, 25. novembra. (K. u.) Tiskovni urad nemške »Schutzwehr« javlja: Srbske čete so dospele na Koroško. Zasedle so Pliberk in dospele v Svetno vas. Stojte pod poveljstvom kraljeve srbske vlade in so zato zavezniške čete, ki so po pogojih za premirje opravljene zasesti strateško važne točke. Za začasno ureditev meja upravnega ozemlja na Koroškem se je sklenil s poverjeniki jugoslovanske vlade sporazum, ki določa demarkacijsko črto. To mejo tvori črta ob reki Zili do ustja Zilice, od ustja Zile pa reka Drava. Južno od te črte upravlja sedaj jugoslovanska država to ozemlje. Vsi uradniki, ki opravljajo tamkaj svojo službo, se, v kolikor se ne pripoznajo jugoslovanski državi, zavežejo z zaobljubo, da ne bodo ukrenili nič sovražnega proti jugoslovanski državi. Sedanje delovanje uradov in oblastev v splošnem ostane. Garantirala se je nedotakljivost osebe in imetja kateregakoli naroda in neprisiljenost proti osebam, priznavajočim se k nemštvu. Jugoslovanski državi pristaja pravica vojaške zasedbe južno od demarkacijske črte. Končna ureditev vprašanja o zasedenju je seveda pridržana mirovnemu kongresu.

Stališče tržaških Slovencev proti okupaciji.

Trst, 25. novembra. (K. u.) Uradno se poroča: Mestna delegacija je imela svojo drugo sejo 23. novembra 1918 pod predsedstvom župana dr. Valerija in v navzočnosti 15 članov. Zastopnik Slovencev, mestni svetnik dr. Slavik je podal naslednjo izjavo: »Pridržujoč si za prvo sejo občinskega sveta, katere se udeležimo, načelno izjavo, ki naj izčrpno precizira stališče slovenskega kluba napram okupaciji in drugim vpraša-

njem, izjavljam za sedaj: Vpostavitev občinskega sveta in delegacije se smatra za začasen ukrep, ukrenjen po predsednika v zmislu njegovih nalog, izvršujočih iz mednarodnega prava, da se obnovi javno življenje in toraj tudi javna uprava. S temi pridržki bomo sodelovali tu, kakor smo sodelovali v odboru za javni blagor, nevarno za naše aspiracije in prepuščajoč končno veljavno ureditev edinole mirovnemu kongresu. Nočemo spora, pač pa prosimo, da se nam omogoči sodelovanje.» — Dr. Ara, laški liberal, je izjavil, da italijanska narodna stranka in vse meščanstvo ter po njem tudi delegacija, smatra pripadnost Trsta k Italiji za končno veljaven in nerazpravljiv dogodek, o čigar resolutivnem značaju se ne morejo pripuščati ne pridržki ne podmene, za zgodovinski čin, ki odgovarja najvišjim aspiracijam ljudstva teh pokrajin. Mestna delegacija potemtakem, sprejemajoč z radostjo sodelovanje obeh slovenskih članov, ne more v teh ozirih vzeti na znanje njihovih ničevih pridržkov. — Župan je izjavil, da se v polni meri strinja z izvajanjem dr. Are. Delegacija je nato soglasno sklenila: »Delegacija, zaslišavši pregledno poročilo mestnega magistrata o poslovanju občine od časa razpustitve občinskega sveta, ukrenjene po avstrijski vladi 23. majnika 1915, do 30. oktobra 1918, upoštevajoč gotove težke posledice in proseč župana, da odredi podrobno pismeno poročilo delegaciji, sklone preiskavo, ki naj jo izvede odsek 5 članov, katere določi župan, da se s tem večjo strogostjo, s sodelovanjem občinskih funkcionarjev in izvedencev ugotove dejstva in odgovornost«.

Ogrska odklanja sodelovanje pri zaroti proti Jugoslaviji.

Budimpešta, 25. novembra. (K. u.) Ogrski korespondenčni urad. Po poročilu ljubljanskega korespondenčnega urada so nameravali bivši avstro-ogrski častniki v Zagrebu uprizoriti vstajo. Preiskava, ki se vodi, naj konstatira, če ni v zvezi s to zaroto provokacija od ogrske strani ali pa ogrsko-italijanski sporazum. Ogrska vlada smatra proti temu napol uradnemu komunicanju za potrebno, obvestiti slovensko-hrvaško-srbski Narodni svet, da obsoja vsako akcijo za zopetno obnovo starega avstro-ogrškega, posebno pa starega monarhističnega ustroja in da bo vsako tako akcijo ali zaroto kvalificirala kot zločin in temu primerno nastopala. Protestira proti mnenju, da podpira tudi samo neposredno v Zagrebu odkrito vojaško zaroto, ki je naperjena ravno tako zoper neodvisnost ogrske narodne države, ali da bi ji bila ta samo ljuba.

Odkritja o mirovnih pogajanjih.

Monakovo, 25. nov. (K. u.) Z ozirom na pismo grofa Czernina v »Neue Freie Presse« z dne 23. t. m. je sporočil profesor dr. Jaffe korespondenci »Hoffmann« nastopno: Dne 23. t. m. je objavil grof Czernin v »Neue Freie Presse« pismo, v katerem pravi, da sta dobili Nemčija in Avstroogrska v jeseni leta 1917. od Amerike mirovno ponudbo. To je, vsaj kolikor se tiče Avstroogrske, napačno. Grofu Czerninu ni ničesar znanega o akciji ženevskega zaupnika predsednika Wilsona, ki se je obrnil do Nemčije. Kakor se vidi, mora imeti grof Czernin jako kratek spomin. Menda bode zadostovalo, ako v nastopnem objavi besedilo pisma, ki ga je poslal grof Czernin donosniku ameriške mirovne ponudbe. Izvirnik tega pisma sem imel v rokah; bil je datiran z dne 2. januarja 1918. Glasi se: »Vaše veleblagorodje! Vaša izvajanja so me, kakor sem že rekel, zelo zanimala. Uvažujem popolnoma domoljubno zanimanje, s katerim se posvečate rešitvi težkih problemov. Po daljšem premišljevanju Vaših sporočil pridem pa do zaključka, da se iz praktičnih političnih razlogov ne priporoča, v sedanjem trenutku in najbrže tudi ne v bližnji prihodnosti nadaljevati od Vas započeto akcijo. Dovoljujem si torej pro-

siti Vas, da se do nadaljnjega ne potrudite v inozemstvo, in si pridržujem, da se v danem trenutku zopet obrnem do Vašega veleblagorodja in si na ta način zagotovim Vaše dragoceno sodelovanje. Sprejmite . . . Czernin.« — S tem je zadeva Czernin pač končana. Prvotno sem nameraval, sporočiti mirovno ponudbo šele pred sestankom državnega sodnega dvora, ki bo imel nalogo, da preišče predzgodovino vojne in postopanje naših diplomatov tekom vojne. Sedaj pa razširja Wolffov urad z dne 20. t. m. oni dementi, ki nasprotuje meni znanim dejstvom. Razvidno je sedaj, da se zunanje ministrstvo še danes krčevito drži onih metod, ki so v zadnjih desetletjih prizadejale Nemčiji toliko nesreče. Nevarnost je bilo treba zmanjšati, da se ne bi udeležili v imenu Nemčije bodočih mirovnih pogajanj isti možje, ki so odgovorni za napake preteklosti. Podpisan: Jaffe.

Japonski mirovni predlogi.

Washington, 25. novembra. (K. u.) Reuterjev urad. V tukajšnjih diplomatičnih krogih se izjavlja, da bodo japonski mirovni odposlanci predlagali nastopnih sedem temeljnih določb za mir: 1. Sporazum z Anglijo o prostosti morja; 2. simpatija z načrtom zaveznikov, ščititi male narode; 3. priznanje potrebe za Japonsko, da vzdrži red v Sibiriji; 4. priznanje japonskega finančnega, komercialnega in industrialnega uplívnege delokroga o Kitajski; 5. trajna zasedba Kiaučava; 6. Japonski protektorat nad Maršalskimi otoki, Karolin in drugih nemških otokov Tihega oceana in 7. na vzajemnosti temeljujoča enakopravnost vseh japonskih državljanov na vsem svetu.

Češke in rumunske čete na Ogrskem.

Budimpešta, 25. novembra. (K. u.) Tiskovni urad vojnega ministrstva poroča: Proti Fölpes Jablancu zavrnjene čete so dobile velika ojačenja in so zopet povzele prodiranje proti Veliki Nedelji (Nagy Szombath). Češke čete so začele zopet prodirati proti Trenčinu, ki je v naših rokah. — Število čez Gyimski prelaz prodrlih rumunskih čet znaša približno en polk pehote, en eskadron konjice in eno baterijo.

Položaj v Nemčiji.

Berlin, 25. novembra. (K. u.) Wolffov urad poroča: Danes se je začela konferenca nemških zveznih držav ob udeležbi 70 zastopnikov. Otvoril je sejo narodni poverjenik Ebert. Nato je poročal državni tajnik dr. Solf o odnosajih med Nemčijo in njenimi dosedanjimi nasprotniki in vzhodnimi sosedmi. Slikal je položaj države kot skrajno ogrožen. Poslanec Eisner je protestiral proti obema državnima tajnikoma in jih je zaznamoval kot zagrizena zastopnika stare dobe. Iz njihovih izjavanj ni nikakor mogoče razvideti, da je med tem v Nemčiji revolucija opravila svoje delo.

Proti bivšemu cesarju Viljemu.

London, 25. novembra. (K. u.) Reuterjev urad. Mestni svet Deptforda, ki zastopa več kot 100.000 meščanov, je sprejel resolucijo, v kateri se odločno izraža, da se takoj store koraki za izročitev cesarja Viljema in za sodno preiskavo proti njemu. Njegovo prebivanje na Holandskem se mora smatrati za težko ogroženje zavezniške stvari.

Živila za Nemčijo.

Berlin, 26. nov. (K. u.) Državni tajnik Lansing je sporočil našemu poslanstvu, da bode storil vse, kar je mogoče, da preskrbi osrednje države z živili. Predsednik Wilson meni, da bode neporabljena tonaža ladij centralnih držav pomirila ljudstvo, in je usposobila, da se loti z novimi silami obnove svojih dežel. Predsednik je pooblastil državnega tajnika, da javi, da je on pripravljen, razmišljati o pošiljanju živil v Nemčijo, ki naj bi se takoj

odposlala, čim bode on uverjen, da ostaneta ohranjena v Nemčiji mir in red in da ima garancijo za enakomerno razdelitev nakazanih živil.

Aprovizacija.

Kis na rudeče izkaznice A. Stranke z rudečimi izkaznicami A prejmejo kis v sredo, dne 27. t. m. pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določen je tale red: od 8. do 9. šte. 1 do 180, od 9. do 10. šte. 181 do 360, od 10. do 11. šte. 361 do konca. Stranka dobi za vsako osebo 1 liter kisa, liter stane 1 krono.

Meso na rdeče izkaznice B. Stranke z izkaznicami ubožne akcije, zaznamovani s črko B, prejmejo goveje meso v sredo, dne 27. t. m. in v četrtek, dne 28. t. m. v cerkvi sv. Jožefa. Določen je tale red: v sredo, dne 27. t. m. popoldne od 1. do pol 2. šte. 1 do 200, od pol 2. do 2. šte. 201 do 400, od 2. do pol 3. šte. 401 do 600, od pol 3. do 3. šte. 601 do 800, od 3. do pol 4. šte. 801 do 1000, od pol 4. do 4. šte. 1001 do 1200, od 4. do pol 5. šte. 1201 do 1400, od pol 5. do 5. šte. 1401 do 1600, v četrtek, dne 28. t. m. dopoldne od pol 8. do 8. šte. 1601 do 1800, od 8. do pol 9. šte. 1801 do 2000, od pol 9. do 9. šte. 2001 do 2200, od 9. do pol 10. šte. 2201 do 2400, od pol 10. do 10. šte. 2401 do konca.

Kis na rumene izkaznice D. Stranke z rumenimi izkaznicami D prejmejo kis v sredo, dne 26. t. m. popoldne pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določen je tale red: od 2. do 3. šte. 1 do 200, od 3. do 4. šte. 201 do 400, od 4. do 5. šte. 401 do konca. Stranka dobi za vsako osebo 1 liter kisa, liter stane 1 K 50 vin.

Čebula za VII. okraj. Stranke VII. okraja prejmejo čebulo v sredo, dne 27. t. m. dopoldne pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Čebula se oddaja na zelena nakazila za krompir po naslednjem redu: od 8. do 9. šte. 1 do 300, od 9. do 10. šte. 301 do 600, od 10. do 11. šte. 601 do konca. Stranka dobi za vsako osebo 2 kg čebule, kilogram stane 1 K 50 vin.

Čebula za VIII. okraj. Stranke VIII. okraja prejmejo čebulo v sredo, dne 27. t. m. popoldne pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Delila se bo na zelena nakazila za krompir, in sicer pridejo na vrsto od 2. do 3. šte. 1 do 300, od 3. do 4. šte. 301 do konca. Stranka dobi za vsako osebo 2 kg čebule, kilogram stane 1 K 50 vin.

Čebula za IX. okraj. Stranke IX. okraja prejmejo čebulo na zelena nakazila za krompir v sredo, dne 27. t. m. popoldne od 4. do 5. ure pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Stranka dobi za vsako osebo 2 kg čebule, kilogram stane 1 K 50 vin.

Izdajatelj in odgovorni urednik

Josip Petejan.

Tisk »Učiteljske tiskarne« v Ljubljani.

Št. 1038/Pr.

Razpis.

Popolniti je 12 službenih mest za provizorne strežnike moškega spola v deželni blaznici na Studencu. S to službo je spojena pravica do prostega stanovanja (brez družine), hrane, službene obleke in nagrade mesečno 60 K v prvem letu, 80 K v drugem letu. Po dvetletnem zadovoljivem poskusnem službovanju in po prestatnem strežniškem izpitu se bo kompetentnemu oblastvu predlagalo, da se provizorni strežniki stalno namestijo s primerno višjo plačo in s pravico do časovnega napredovanja in starostne preskrbe. V smislu službenih določil za provizorne strežnike prosilci ne smejo biti stari manj kot 25 in ne več kot 35 let. Prošnje, katerim je priložiti dokazilo telesne sposobnosti, rojstni list, domovnico, zadnje šolsko spričevalo ter spričevalo o navednosti kakor tudi izkaz o dosedanjem službovanju, je vlagati osebno pri vodstvu deželnih dobroteljskih zavodov v Ljubljani do 31. decembra 1918. Nam se dobivajo tudi podrobnejša pojasnila.

CROATIA — zavarovalna zadruga — v Zagrebu —

usoja si tem potom naznaniti, da ustanovi s 1. decembrom t. l. svoje

glavno zastopstvo

za Kranjsko, Štajersko in Koroško s sedežem v Ljubljani, Stari trg 11. ter, da je vodstvo tega zastopstva poverila gospodu

Stanko Jesenko,

— trgovec z mešanim blagom na debelo v Ljubljani. —

Priporočuje g. Stanko Jesenko, kot našega glavnega zastopnika vsestranski pozornosti in podpori, beležimo

velespoštovanjem

CROATIA, zavarovalna zadruga v Zagrebu.

Z ozirom na poleg stoječo objavo, čast mi je javiti slavnemu občinstvu, da sem prevzel

glavno zastopstvo

našega jugoslovanskega zavarovalnega zavoda

CROATIA : zavarovalna : zadruga :

ustanovljena leta 1884 v Zagrebu, ter prosim, da mi ono zaupanje, katero mi je doslej izkazovalo, blagovole ohraniti tudi v nadalje.

Velespoštovanjem

Stanko Jesenko, Ljubljana, Stari trg 11.